

Gyógyszerészet

A MAGYAR GYÓGYSZERÉSZETI TÁRSASÁG LAPJA

Felelős szerkesztő: DR. BRANTNER ANTAL

Szerkesztők:

CSAPÓ ZOLTÁN, DUDITS ISTVÁN, DR. KOVÁCS LÁSZLÓ és DR. VINCZE ZOLTÁN

28. évfolyam

Technikai szerkesztő: LÁNG MIKLÓS

1984. április

4. SZÁM

Gyógyszerészet 28. 121—123 1984.

Kedvessy György professzor 70 éves

Tisztelettel köszöntjük dr. Kedvessy György professzort, Társaságunk volt elnökét, a Szegedi Orvostudományi Egyetem Gyógyszertechnológiai Intézetének most 25 éve igazgatóját, az Egyetem volt rektorhelyettesét és a Gyógyszerésztudományi kar volt dékánját, az Orvos- Egészségügyi Szakszervezet alelnökét 70. születésnapja alkalmából. Örömmel tesszünk eleget a Magyar Gyógyszerészeti Társaság elnöksége kérésének és a következőkben foglaljuk össze Kedvessy György professzor gazdag életútját, sokoldalú eddigi munkásságát, hogy ennek felidézésével kibontakozzon az a tevékenység, ami eddig is összefonódott a gyógyszerészet háború utáni korszaka fejlődésével, a kezdeti úttörő lépéseinktől napjainkig. Intézetében 25 év alatt tudományos iskola létesült, ami már határainkon túl is elismert. Mindenekelőtt a szerkesztőség, valamint a Gyógyszerészet olvasótáborá nevében is nagyrabecsüléssel és szeretettel köszöntjük Kedvessy György professzort, sokunk egyetemi oktatóját és sokak tudományos munkásságának elindítóját. Tartalmas életútjának ezen mérföldkövével kívánunk mindannyiunk nevében jó egészséget, további sikereket és kérjük, hogy a gyógyszerészet előtt álló feladatok megoldásában továbbra is működjön velünk együtt értékes tanácsaival, javaslataival.

A Szerkesztőség

Életrajzi adatok

Társadalmi, oktatói, tudományos és szakmai tevékenysége:

Dr. Kedvessy György 1914-ben Budapesten született, Gyógyszerészi tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte és 1936-ban

fejezte be. Az egyetem Gyógyszerészeti Intézetében dolgozta ki doktori értekezését és 1938-ban szerzett doktori címet. 1936. óta — meghívás folytán — folyamatosan működött a dr. Mozsonyi Sándor professzor vezette Gyógyszerészeti Intézetben, előbb mint díjtalan gyakornok, majd fizetéstelen tanársegéd, később díjas gyakornok.

Folytatólag tanársegéd lett, majd 1947-ben adjunktus és 1956-ban docensi kinevezést nyert.

Még nem volt 30 éves, amikor az egyetem orvosa magántanári képesítést adott „Galenikumok vizsgálata” tárgykeréből.

1953-ban addigi munkássága alapján megkapta a kandidátusi minősítést (azzal, hogy tudományos munkássága megközelíti a doktori fokozat követelményeit). 1981-ben a TMB a nyilvános vitát követően a „Gyógyszerészeti tudományok doktora” címet adta.

Budapesti működés

A Gyógyszerészeti Intézet oktató munkájában nagy mértékben vett részt. A későbbiekben emellett megtartotta magántanári előadásait is. Az államvizsgák megindulásától szakvizsgáztató volt. Rektori megbízásból számos alkalommal különféle bizottságokban működött, részben mint vezető.

Kiterjedt tudományos kutatómunkát folytatott, ezek között több olyan eljárás volt, amit hazai vonatkozásban elsőként alkalmazott. (Kromatográfiás, fluoreszcenciás és többféle műszeres vizsgálat). 1947-ben jelent meg első könyve „Gyógyszervizsgálat” címen (tan- és szakkönyv). Új eljárást dolgozott ki kis mennyiségű szulfanilamid-származékok kvantitatív vizsgálatára. Behatóan foglalkoztatta a gyógyszeranalitika, s több mikroanalitikai eljárást dolgozott ki.

Az intézetben mint laborvezető a 40-es évek elejétől közvetlenül irányította jelentős számú gyógyszerészdisszertáns értekezésének munkáját. Már akkor — megkeresés folytán — több ipari-gyógyszertechnológiai, ill. analitikai kutatásban vett részt, ill. ilyen kutatásokat folytatott.

A gyógyszerész-továbbképzésbe előadások tartásával már a 40-es években bekapcsolódott, majd az 50-es évek elejétől meghívás folytán szerte az országban sok továbbképző előadást tartott. Mint előadó részt vett a gyógyszerész szakfelügyelőképzésére indított tanfolyamokon, majd később más továbbképző tanfolyamokon. Az időközben megindult „A gyógyszerész” folyóirat belső munkatársa és rovatvezetője volt. Több továbbképző brossurát írt, amelyek közül egy Csehszlovákiában is kiadásra került.

1948-ban a szabadságharc centenáriumi ünnepek és konferencia alkalmával a Rendező Bizottság titkári feladatait látta el. A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság vezetőségében már a 40-es évek végén működött mint jegyző. A társaság megszűntetése után megalakult Gyógyszerész Szakcsoport alelnökévé választották.

A korszerű gyógyszertechnológia egyik első alkalmazója volt. (Szemcsepp készítés, mikrobiológiai tartósítás, infravörös sugárzás, demineralizált víz stb.) Számos újítását fogadták el. Több technológiai kutatási eredménye felvételt nyert a gyógyszerkönyvbe.

Külföldön is megjelentetett dolgozatai alapján korábban mint gyógyszeranalitikus, majd mint gyógyszertechnológiai szakember határainkon túl is ismertté vált s számos alkalommal nyert személyé-

re szóló meghívást külföldi konferenciákra, ill. kongresszusokra.

1949 és 1954 között az Egészségügyi Minisztérium megbízásából részt vett az V. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztésében, sőt az V. Gyógyszerkönyv végső egyeztetésében Schulek professzor mellett szűkebb szövegező bizottságban képviselte a gyógyszertechnológiát. A FoNo első kiadásától kezdve bizottsági tagként működött. Az ETT Gyógyszerészeti Bizottságának megalakulásától folyamatos a működése.

Szegedi működés

1959-ben a Minisztertanács a Szegedi Orvostudományi Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárává nevezte ki. Akkor az intézet neve még Gyógyszerészeti Intézet volt, amit javaslatára az Egészségügyi Minisztérium „Gyógyszertechnológiai Intézet” névre változtatott. Így lett az Intézet Európában másodikként Gyógyszertechnológiai című.

Négy éven át (1963—1967) az Egyetem egyedüli rektorhelyettese volt. Ezt követően 12 éven át (1967—1979) a Gyógyszerésztudományi Kar dékánja volt. Mint dékán, az oktatást, a tudományos kutatómunkát, a nevelést, a külföldi kapcsolatokat kezdeményezéseivel korszerűen fejlesztette és elősegítette.

A budapesti tanszék vezetője, dr. Pandula Egon professzor halálával az akkori egészségügyi miniszter felajánlotta, hogy pályázat nélküli áthelyezéssel kerüljön vissza az intézetbe. Kedvessy professzor ezt elhárította és Szegeden maradt.

Az újjászervezett intézetben kialakította a gyógyszertechnológia tárgy elméleti és gyakorlati oktatását. Oktatási módszereiről elismerően vélekedett számos külföldi egyetem szakembere. Az új szemléletű oktatást támasztja alá már ötödik kiadásban megjelent „Gyógyszertechnológia” című tankönyve és társszerzővel írt „Tablettázás technológiája” című könyvet. Mindkét könyv hivatalosan ajánlott tan- és szakkönyv.

Az új típusú gyógyszerész továbbképzés és szakképzés megindításában jelentős szerepe volt. Éveken keresztül az Országos Szakgyógyszerész-képesítő Bizottság egyik alelnöki tisztjét töltötte be. Intézetében folyamatosan rendeznek OTKI továbbképző tanfolyamot és közreműködik — mint elnök — a szakképesítési vizsgáztatásban.

Tudományos kutatómunka

Nyomtatásban megjelent dolgozatainak száma meghaladja a 250-et. Ezek közül nagy számban jelentek meg külföldi szaklapokban közleményei. Több mint 350 tudományos előadásban számolt be hazai és külföldi fórumokon (mint meghívott előadó, ill. kongresszusokon). Közvetlen irányításával hat intézeti munkatársa dolgozta ki és védte meg kandidátusi értekezését. Ezen kívül két külföldi aspiráns (NDK és Szudán) munkáját irányította eredményesen. Közvetlen irányításával szegedi működése alatt kb. 80 egyetemi doktori értekezés került elfogadásra (gyógyszeripar, kutatóintézetek, gyógyszertárak).

Illetékes vezető fórumok megítélése szerint vezetésével az intézetben kutatási iskola létesült, aminek nemzetközi elismertsége van.

Közvetlen irányításával 25 év óta tárcaszintű kutatási munkát végeznek a biológiailag aktív vegyületek kutatásához tartozóan „Gyógyszerformák kolloidfizikai sajátosságainak és a hatóanyag szabaddá válásának tanulmányozása” címen. A legutóbbi tervperiódusban az intézet kollektíváját a SZOTE öt legkiválóbb eredményt felmutató intézete közé sorolták.

Kutatási kollaborációt létesített több hazai szakintézettel és rendszeresen végeznek megbízásból kutatásokat gyógyszer- és vegyészeti ipari üzemek részére. Ezen kívül az utóbbi években két NSZK gyár részére is rendszeresen végeznek kutatásokat.

Szerződéses együttműködés keretében kollaborál a vezetése alatt álló intézet több külföldi szakintézettel (Greifswald, Halle, Moszkva). A kutatások során több hazai vonatkozásban eddig nem művelt területen dolgoztak és értek el eredményeket. A TMB megbízásából számos kandidátusi értekezés opponense volt és a nyilvános védéseken töltött be elnöki tiszteletet.

Szakmai, közéleti, társadalmi tevékenység

Az ETT utóbb MTA és EüM. Gyógyszerészeti és Gyógyszerkönyvi Bizottságának megalakulása óta tagja. — MTA Biomérnöki és a Szegedi Akadémiai Bizottság Orvostudományi Szakbizottságában tag. — Mint szerkesztő és egyeztető munkát végző megbízásból részt vett az V., majd VI. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztésében. — A VII. Gyógyszerkönyv Gyógyszertechnológiai Albizottságának elnöke. — Megszűnéséig a gyógyszerészetet képviselte az Egészségügyi Minisztérium Felsőoktatási Kollégiumában.

Korábban a Gyógyszerész Szakcsoport, majd a Magyar Gyógyszerészeti Társaság alelnöke, ezt követően két periódusban a Társaság elnöke volt.

E működéshez fűződik a társaság külföldi kapcsolatainak kiépítése és 1969-ben az első, nagy külföldi részvétellel megtartott Nemzetközi Konferencia megszervezése. — Hat éven át a MOTESZ Elnökségének tagja volt, azóta folyamatosan a MOTESZ Központi Vezetőségének tagja. Az Acta Pharmaceutica Hungarica Szerkesztő Bizottságában a lap megalakulásától kezdve tagként működik.

A Hazafias Népfrent Szeged Városi Bizottságának elnöke 1963—1976. — Az Országos Béketanács tagja 1965-től és a Tanács Tudományos Bizottságának tagja 1974-től. (Mindkét tagság folyamatos). — Az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete Központi Vezetőségének 1975-től folyamatosan alelnöke. Az „Egészségügyi Munka” főszerkesztője. — 10 éven át Szeged Megyei Városi Tanács tagja volt.

Hazai és külföldi kitüntetések, elismerések

A „Munka Érdemrend arany fokozata” 1964 és 1971. „Kiváló Gyógyszerész” 1966. „Oktatásügy Kiváló Dolgozója” 1976. „Egészségügyi Miniszteri Dícséret” 1976. „Szocialista Munkáért” érdemrend 1954. „A Szegedi Orvostudományi Egyetem Kiváló Nevelője” 1979. „A Békemozgalom kitüntető jelvénye” 1970. „Szakszervezeti Munkáért” kitüntető jelvény arany fokozata 1979.

A MGYT számos kitüntető érmét kapta meg, így: „Kazay Emlékérem”, több évtizedes szakmai munkájáért (1980), gyógyszertechnológiai tudományos munkájáért elsőként részesült az MGYT alapította „Hintz-émlékérem”-mel való kitüntetésben.

A Halle-Wittenbergi Martin Luther Egyetem díszdoktora (1977). Az Arbeitsgemeinschaft für Pharm. Verfahrenstechnik jubileumi ezüstjelvénye (1979). — A J.E. Purkiné Csehszlovák Orvosi Társaság tiszteletbeli tagságát 1962-ben a vezető magyar kutatók között elsőként kapta meg. — A Lengyel Gyógyszerészeti Társaság és a Szovjet Gyógyszerészeti Társaságok Szövetségének tiszteletbeli tagja. (1970 és 1974). A FIP tagja 1970-től.

NÉHÁNY ADALÉKANYAG HATÁSA A STREPTOMYCIN STABILITÁSÁRA

A. A. Kassen, F. S. Shazy és S. H. Shalaby: Die Pharmazie 38, 98—100 (1983).

Néhány adalékanyag befolyását vizsgálták 37, illetve 60 °C-os egy hónapos terhelésnél a sztreptomocinszulfát stabilitására. Kétszer desztillált vizes sztreptomocin oldatnál 37 °C-on 21 óráig, 60 °C-on 3 óráig tartás után szignifikáns stabilitás veszteséget állapítottak meg. Különböző pH értékű Mc, Ilvain puffert alkalmazva pH 6,5—pH 7 között a legnagyobb a sztrep-

tomicinszulfát stabilitása. Sörensen pufferral a stabilitás pH 6,5-nél megegyezik az előzőekkel. Aerosil 200, kaolin és pektin segédanyagok alkalmazásánál 37 °C-on nem észleltek stabilitás különbséget, azonban bentonit felhasználása 15 órán belül stabilitás csökkenést okoz. Az aktív szén és a veegum a sztreptomocinszulfát stabilitását erősen befolyásolja. 1 óráig tartás után 54,5, illetve 57,5%-ra csökken a sztreptomocinszulfát kezdeti koncentrációja, 4 óráig tartás után már sztreptomocinszulfátot nem tudtak kimutatni. A sztreptomocinszulfát bomlási sebessége 60 °C-on erősen emelkedik (1126).

Bisztriánszkyne